

Tredje söndagen i påsktiden – Goda och dåliga herdar

Av Katarina Lamos

Den övergripande tematiken i den tredje årgångens texter om den gode herden är den återkommande beskrivningen av herden som den som ansvarar för andra. Texterna låter både läsaren påminnas om sitt behov av ledning, beskydd och att hjälpas från att gå vilse – men också om de situationer då ett herde-/ledaransvar istället är aktuellt för läsaren själv.

Författaren till 1 Petrusbrevet beskriver fram hur han önskar att ledarna i de Jesustroende församlingarna ska förhålla sig till sitt ledarskap - de ska ta sig an det inte av tvång utan självmant, inte av vinningslystnad utan av hängivenhet. Flocken är något de anförtrotts, och herdeaspekten av ledarskapet betonar värden som förtroende och ansvar framför sådana som makt och kontroll. I evangelietexten betonas den fysiskt konkreta relationen mellan herde och får som central: fåren hör herdens röst, känner igen den och följer med honom. På samma sätt beskriver texten ur Jeremia herden som den som skyddar flocken från rädsla och ängslan.

En bakomliggande kontext är den att skilja ut goda herdar från dåliga, Jeremiaperikopen föregås i Jeremia 23:1 av raden: "Ve de herdar som låter fåren i min hjord gå vilse och skingras, säger Herren". En möjlig fallgrop i en predikan utifrån denna text är att låta de ledare som orden pekar på beskrivas som dåliga inte på grund av sitt dåliga ledarskap utan på grund av sin judiskhet. I en sådan tolkning syftar inte det rättfärdiga skottet ur Davids stam på en möjlig inomjudisk räddning. En annan tolkning av skottet kunde vara att se Davids stam som det löftesbärande – där finns hoppet om räddning. Skottet som bild för en legitim ledare är här ett vedertaget begrepp, förekommer även i tidigare ugaritisk litteratur (Alter, *The Hebrew Bible/Prophets* 2019, s936). Rot/skott-liknelsen används lämpligen för att betona kontinuitet, ett delat rotsystem. Denna tolkning förstärks i så fall av perikopens sista rader – då en framtid beskrivs där Guds räddning inte kommer att omtalas som något som skett historiskt för länge sedan (Egypten) utan som något skett i det trångmål som råder nu. I judisk gudstjänsts viktigaste bön, Amidan, förekommer både välsignelse av Gud som *räddat* Israel och Gud som *räddar* Israel.

Oavsett predikoingång är det viktigt att inte låta Jesus framträda som den gode herden på bekostnad av judiskhet. Det begränsar dessutom Jesu herdeskap till att primärt handla om ett politiskt sådant. (Inte heller är det ju Jesus som så att säga uppfinner herdemetaforen – varken Jesus eller rabbinerna uppfann ju konceptet tala i liknelser). En predikan på temat kan ju däremot med fördel vidga ämnet till ett resonemang om gott/dåligt herdeskap (där det dåliga herdeskap som nämns i årgångens texter handlar om judisk självkritik) – där finns ju en stor källa att ösa ur i såväl Bibel som världsläge.